

Panteia

Research to Progress

Research voor Beleid | EIM | NEA | IOO | Stratus | IPM

Galleries voor hedendaagse beeldende kunst 2014

W.D.M. van der Valk

Zoetermeer ,23 mei

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with Panteia. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of Panteia. Panteia does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Voorwoord

Voor u ligt het derde structuuronderzoek 'Galeries voor hedendaagse beeldende kunst'. In 2006 werd voor de eerste keer een dergelijk onderzoek uitgevoerd, dat in 2010 is herhaald. Nu, in 2014, dan dus het derde. Door het onderzoek periodiek te herhalen met vergelijkbare vragen, is het mogelijk trends waar te nemen in de branche. Na drie onderzoeken is daarmee een begin gemaakt. Onderzocht zijn Nederlandse galleries, zowel die zijn aangesloten bij de NGA als galleries die dat niet zijn.

Dit keer werd extra aandacht besteed aan nieuwe ontwikkelingen die de laatste vier jaar hebben doorgezet: het groeiend aantal beurzen, het gebruik van Internet als verkoopkanaal, de internationalisering, de economische crisis en het gebruik van financieringsregelingen.

Een opvallende beweging die in dit structuuronderzoek, verricht door Panteia, waargenomen wordt, is de verplaatsing van de aandacht van de galeriehouder naar de beurzen. Ook lijkt het erop dat de teruggang in het aantal galleries in Nederland als gevolg van de economische crisis, vooral startende galleries treft. De verjonging in de branche lijkt te stagneren als gevolg van de crisis.

Tegelijk met dit onderzoek heeft Motivaction International een herhalingsonderzoek uitgevoerd naar de vraag naar hedendaagse beeldende kunst.

Beide onderzoeken zijn verricht in opdracht van de Nederlandse Galerie Associatie (NGA), de branchevereniging van galeriehouders in Nederland, gefinancierd door het ministerie van OCW en het Mondriaan Fonds. Wij danken de subsidiegevers voor hun bijdrage.

Herma Hofmeijer,
Voorzitter NGA

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	7
1 Inleiding	9
2 De branche in cijfers	11
2.1 Kenmerken van de galerie zelf	11
2.2 Exposities	15
2.3 Verkoopbevordering	17
2.4 Relatie tot kunstenaars	22
2.5 Werkgelegenheidsaspecten	24
2.6 Omzet	26
2.7 Brutomarge en bedrijfsresultaat	31
2.8 Problemen	33

Samenvatting

Aantal galleries sterk afgenomen

In 2014 telt Nederland circa 475 galleries op het gebied van hedendaagse, dat wil zeggen na 1945 vervaardigde, beeldende kunst. Dat zijn er 80 minder dan in 2010, wat zich vertaalt in een afname van 14%.

Vooral afname van 'jonge' galleries

Bij de meting van 2006 vertoonde de leeftijdsverdeling van de galleries nog een gelijkmatige spreiding. Nadien is de gemiddelde leeftijd fors toegenomen. De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat er recent sprake is van een beëindiging van vooral 'jongere' galleries, die niet wordt gecompenseerd door de oprichting van nieuwe bedrijven.

Relatief sterke teruggang van in een landelijke omgeving gevestigde galleries

Heel opvallend is de grote verschuiving tussen 2006 en 2010 van een situering in een stedelijke omgeving naar die in een landelijke omgeving, gevolgd door een nog iets sterkere beweging in tegengestelde richting tussen 2010 en 2014. Opvallend, maar niet verwonderlijk is, dat het aantal galleries dat over een beeldentuin beschikt een zelfde verloop kent.

Dalende trend in het organiseren van exposities

In de meting van 2010 gaven alle galleries aan exposities te organiseren. Inmiddels meldt een op de zeven (14%) geen exposities te organiseren. Ook in meer algemene zin is er sprake van een teruggang in het jaarlijkse aantal exposities dat georganiseerd wordt.

Beursdeelname verder toegenomen

Van 2005 op 2009 was beursdeelname toegenomen van 34% naar 45% van de galleries, om van 2009 op 2013 nog verder te stijgen naar iets meer dan de helft van de galleries.

Belang van KunstKoop stabiel, andere financieringsvormen dalen scherp

In 2014 werkt 28% van de galleries met de KunstKoop regeling van het Mondriaan Fonds wat nagenoeg overeenkomt met de situatie in 2010. Het gebruik van andere financieringsinstrumenten dan de KunstKoop nam van 2006 op 2010 eveneens toe, om daarna scherp te dalen. Ongetwijfeld speelt het opheffen van de Nationale KunstKoop hier een rol in.

Verschuivingen in investeringen in exposerende kunstenaars

Veel galleries investeren op een of meer manieren in de kunstenaars die bij hen exposeren. Opvallende verschuivingen ten opzichte van 2010 zijn het vaker voorfinancieren van materiaalkosten en het (beduidend) minder vaak bekostigen van uitgaves van catalogi of boeken. Ook het laten fotograferen van kunstwerken door een beroepsfotograaf gebeurt minder vaak.

Werkgelegenheid sterk gekrompen

In januari van 2014 telde de galeriebranche circa 1.000 werkzame personen, ongeveer 300 minder dan vier jaar daarvoor en ongeveer even veel als in 2006. Vooral het aantal 'grote parttimers' (12 t/m 31 uur per week) is afgenomen. Al met al komt de werkgelegenheid omgerekend in volledige arbeidsjaren in 2014 uit op 670, tegenover 860 in 2010 en 715 in 2006.

Brancheomzet daalt van €120 mln. in 2009 naar € 87 mln. In 2013

Na een forse stijging van bijna 20% over de periode 2005-2009, daalde de brancheomzet van 2009 op 2012 met circa 20% naar circa 100 miljoen, om in 2013 fors verder af te nemen tot 87 miljoen. Voor 2014 wordt nog geen herstel verwacht, maar de neergang lijkt, met een verwachte krimp van 4 miljoen, wel minder scherp te worden.

Opbrengst uit verhuur van kunst scherp gedaald

Vanzelfsprekend is de verkoop van hedendaagse beeldende kunst de belangrijkste bron waaruit de galeries hun omzet genereren. Niettemin valt op dat ten opzichte van vier jaar geleden deze activiteit nog verder in (relatief) belang is toegenomen, vooral doordat de opbrengsten uit de verhuur van kunst zijn scherp zijn gedaald. Eerder was dat al het geval met de opbrengsten uit het verzorgen van exposities, die van 2005 op 2009 zijn gedecimeerd.

Beursdeelname en buitenlandse klanten relatief van groter belang

Het relatieve belang van de verkopen voortkomend uit deelname aan beurzen is van 2010 op 2014 toegenomen (van 16% van de brancheomzet naar 23%), evenals het belang van buitenlandse klanten (van 13% van de brancheomzet naar 19%).

Omzet nog steeds probleem nummer 1; overheidsbeleid 'runner up'

In de onderzoeken van 2006, 2010 en 2014 scoort 'omzet' als meest genoemd 'groot probleem'. De oorzaak van dit probleem lijkt niet zozeer te liggen in toegenomen concurrentie (met de afname van het aantal galeries zijn er ook minder concurrenten). Het zijn zo goed als zeker de ontwikkelingen in de economie die hun impact hebben gehad op de animo om kunst aan te schaffen. Ontwikkelingen in het overheidsbeleid zijn als probleemveld in de afgelopen vier jaar zeer sterk toegenomen.

1 Inleiding

In dit rapport wordt verslag gedaan van het door Panteia/EIM uitgevoerde onderzoek naar de structuur van de Nederlandse galeries die actief zijn op het gebied van de hedendaagse, dat wil zeggen na 1945 vervaardigde, beeldende kunst. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Nederlandse Galerie Associatie (NGA) en is mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van het Ministerie van OCW. De in dit rapport opgenomen informatie is gebaseerd op een enquête, ten behoeve waarvan een adressenbestand is opgebouwd op basis van:

- het ledenbestand van de NGA,
- adressenmateriaal van niet-NGA-leden die wel het 'NGA-profiel' hebben,
- een steekproef uit de als 'kunstgalerieën- en expositieruimten' bij de Kamer van Koophandel ingeschrevenen.

De galeries zijn in het voorjaar van 2014 telefonisch benaderd, nadat aan hen een schriftelijke vooraankondiging was gestuurd. Van diegenen waarmee het mogelijk was om binnen de veldwerkperiode contact te hebben, was 73% bereid om aan het onderzoek mee te werken.

In dit rapport zijn de gegevens van 150 geënquêteerde bedrijven verwerkt. Op basis van de omvang van de adressenbestanden en de informatie die de uitvoering van het veldwerk (ook over de non-respondenten) opleverde, is een inschatting gemaakt van de 'brancheomvang' in termen van het aantal actieve galeries. Dit maakte het, samen met de grote deelnamebereidheid, mogelijk om een in hoge mate representatief beeld van deze aanbieders van hedendaagse beeldende kunst te schetsen.

Het onderzoek waarvan in dit rapport verslag wordt gedaan, is goeddeels een update van een structuuronderzoek onder galeries waarvan het rapport eind 2010 is uitgebracht en dat volgde op een onderzoek van 2006¹. Hierdoor is het mogelijk om voor de belangrijkste kengetallen de ontwikkelingen te schetsen die zich in de afgelopen acht jaren hebben voorgedaan

¹ Het onderzoek van 2006 richtte zich, naast galeries, ook op kunstuitlenen.

2 De branche in cijfers

2.1 Kenmerken van de galerie zelf

Aantal galleries

In 2014 telt Nederland circa 475 actieve² galleries³ op het gebied van hedendaagse, dat wil zeggen na 1945 vervaardigde, beeldende kunst (zie tabel 1). Het aantal galerieondernemingen nam tussen 2006 en 2010 iets af, maar het aandeel galleries met meer dan 1 vestiging is in die periode toegenomen, van 10% naar 15%. Van 2010 op 2014 daalde het aantal galleries vervolgens fors, terwijl ook het aandeel galleries met meer dan 1 vestiging weer terugging naar het niveau van 2006.

tabel 1 Aantal galleries (ondernemingen)

omschrijving	Aantal 2014	Aantal 2010	Aantal 2006
NGA -profiel	175	165	n.b.
Overige galleries (niet-NGA -profiel)	300	390	n.b.
Totaal	475	555	580

Bron: Panteia/EIM 2014.

Leeftijd van de galleries

Bij de meting van 2006 vertoonde de leeftijdsverdeling van de galleries een gelijkmatige spreiding. Nadien is de gemiddelde leeftijd fors toegenomen. Hierbij past de kanttekeningen dat Nederland een aantal zeer oude galleries telt, die de gemiddelde leeftijd sterk beïnvloeden. Niettemin lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat er recent sprake is van een beëindiging van vooral 'jongere' galleries, die niet wordt gecompenseerd door de oprichting van nieuwe bedrijven (zie tabel 2).

² Het betreft hier galleries die daadwerkelijk in bedrijf zijn en dus geen 'slapend bestaan' leiden.

³ Een galerie is een bedrijf waar exposities van beeldende kunst worden georganiseerd met de bedoeling deze te verkopen. Een belangrijk verschil met een kunsthandel is, dat een kunsthandel de werken meestal eerst zelf heeft ingekocht, terwijl een galerie veelal werken exposeert die nog in eigendom zijn van de kunstenaars die zij vertegenwoordigt. De kunstenaars geven hun werk aan de galerie dus zogenoemd 'in consignatie' (Bron: Wikipedia.nl).

tabel 2 Leeftijd van de galeries

leeftijd	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
0 t/m 2 jaar	3	5	4	8	14
3 t/m 5 jaar	20	7	12	8	11
6 t/m 10 jaar	10	14	13	20	20
11 t/m 15 jaar	7	14	11	16	12
16 t/m 20 jaar	12	17	15	14	24
21 t/m 25 jaar	16	17	17	16	8
ouder dan 25 jaar	32	26	28	18	11
totaal	100	100	100	100	100
<i>in jaren</i>					
gemiddelde leeftijd	19	21	20	17	14

Bron: Panteia/EIM 2014.

Huisvesting

Negen op de tien galeries met NGA-profiel is gesitueerd in een stedelijke omgeving. Bij de overige galeries is dat ruim de helft. Heel opvallend is de grote verschuiving tussen 2006 en 2010 van een situering in een stedelijke omgeving naar die in een landelijke omgeving, gevolgd door een nog iets sterkere beweging in tegengestelde richting (zie tabel 3). Dit maakt het meer dan aannemelijk dat de teruggang van het aantal galeries vooral in de landelijke omgeving heeft plaatsgevonden.

tabel 3 Situering van (de hoofdvestiging van) de galerie

omschrijving	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
In een stedelijke omgeving	92	63	73	59	67
In een landelijke omgeving	8	37	27	41	33
totaal	100	100	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

Net als vier en acht jaar geleden beschikken bijna alle galeries over een vaste expositieruimte. Opvallend is de toename van het aantal galeries met een migrerende expositieruimte en de teruggang in het aandeel galeries met een beeldentuin (wat mogelijk weer samenhangt met de afname van het aantal in het landelijke gebied gevestigde galeries) (zie tabel 4).

tabel 4 Huis vestingsfaciliteiten waarover de galerie beschikt (meerdere antwoorden mogelijk)

omschrijving	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries</i>				
Vaste expositieruimte	96	92	94	96	95 ⁴
Migrerende expositieruimte	17	18	18	9	n.b.
Stock of magazijn	79	63	69	63	73
Receptie of balie	24	26	25	27	25
Beeldentuin	13	32	25	33	18
Uitleenruimte	1	11	7	10	12
Nog een andere ruimte	23	19	20	29	28

Bron: Panteia/EIM 2014.

Openstelling

Tussen de individuele galeries onderling varieert het aantal openstellingsuren per week sterk. Het gemiddelde aantal ligt, evenals in 2010, op 24 uur per vestiging (zie tabel 5).

tabel 5 A antal openstellingsuren per week per vestiging

Aantal uren per week geopend	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries</i>				
t/m 10	4	26	18	10	n.b.
11 t/m 20	35	22	26	39	n.b.
21 t/m 30	36	30	33	27	n.b.
31 t/m 40	16	18	17	18	n.b.
Meer dan 40	9	4	6	6	n.b.
Totaal	100	100	100	100	
	<i>in uren</i>				
Gemiddeld aantal openstellingsuren per week per vestiging	26	22	24	24	n.b.
Doorsnee ⁵ aantal openstellingsuren per week per vestiging	24	23	24	22	n.b.

Bron: Panteia/EIM 2014.

Iets meer dan een kwart van de galeries heeft in de afgelopen 4 jaar het wekelijkse aantal openstellingsuren gewijzigd. Verruiming van de openstellingsduur en inperking daarvan houden elkaar in evenwicht (zie tabel 6).

⁴ 2006: 'expositieruimte'

⁵ De doorsneewaarde is het middelste getal in een reeks. Bijvoorbeeld: in de reeks van 15 getallen 1,2,2,2,3,3,4,4,4,5,6,6,6,7,8 vormt het achtste getal (de 4 dus) de doorsneewaarde. In veel gevallen geeft de doorsneewaarde een beter beeld van 'wat te doen gebruikelijk is' dan het rekenkundige gemiddelde, dat sterk beïnvloed kan worden door uitschieters.

tabel 6 Ontwikkeling van het aantal openstellingsuren per week in de afgelopen 4 jaar (2010-2014), respectievelijk 3 jaar (2007-2010)

Ontwikkeling openstellingsduur	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries dat 4 jaar (meting 2014), respectievelijk 3 jaar of langer (meting 2010) bestaat</i>					
Met 4 uur of meer toegenomen	10	11	11	19	n.b.
Met minder dan 4 uur toegenomen	3	2	2	3	n.b.
Ongeveer gelijk gebleven	71	71	71	58	n.b.
Met minder dan 4 uur afgenomen	6	3	4	2	n.b.
Met 4 uur of meer afgenomen	10	13	12	18	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

Aantal bezoeker per week

Niet alleen het aantal openstellingsuren, maar ook het gemiddelde aantal bezoekers per week verschilt van galerie tot galerie sterk. Een relatie tussen het aantal openstellingsuren en het aantal bezoekers ligt daarbij voor de hand. Het gemiddelde wekelijkse aantal bezoekers bedraagt circa 62, dat is 13 meer dan vier jaar geleden. Bedacht moet echter worden dat een enkele 'uitschieter' sterk bepalend kan zijn voor dit soort van gemiddelden. Dat blijkt ook wel uit het doorsnee aantal bezoekers per week, dat van 2010 op 2014 niet is veranderd (zie tabel 7).

tabel 7 Aantal bezoekers per week per vestiging

Aantal bezoekers per week	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
t/m 15	23	32	28	26	n.b.
16 t/m 25	23	16	19	22	n.b.
26 t/m 50	34	23	28	29	n.b.
51 t/m 75	4	5	4	7	n.b.
Meer dan 75	16	24	21	16	n.b.
Totaal	100	100	100	100	
<i>in uren</i>					
Gemiddeld aantal bezoekers per week per vestiging	57	65	62	49	n.b.
Doorsnee aantal bezoekers per week per vestiging	30	30	30	30	n.b.

Bron: Panteia/EIM 2014.

Dat er in algemene zin sprake zou zijn van een toename in het wekelijkse aantal bezoekers wordt nog eens ontkracht door de cijfers in tabel 8, waarin de ontwikkeling van het wekelijkse aantal bezoekers wordt geschetst.

tabel 8 Ontwikkeling van het gemiddelde aantal bezoekers per week in de afgelopen 4 jaar (2010-2014), respectievelijk 3 jaar (2007-2010)

Aantal bezoekers per week is:	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries dat 4 jaar (meting 2014), respectievelijk 3 jaar of langer (meting 2010) bestaat</i>					
Sterk toegenomen	15	9	11	11	n.b.
Licht toegenomen	11	17	15	20	n.b.
Ongeveer gelijk gebleven	20	26	24	30	n.b.
Licht afgenomen	27	22	24	19	n.b.
Sterk afgenomen	27	23	24	18	n.b.
Weet niet/wil niet zeggen	0	3	2	2	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

2.2 Exposities

Het meest opvallende in tabel 9 is, dat een op de zeven (14%) van de galeries aangeeft (op jaarbasis) *geen* exposities te organiseren. In de meting van 2010 deed dit fenomeen zich niet voor. Meer in algemene zin is er sprake van een teruggang in het jaarlijkse aantal exposities dat georganiseerd wordt. In de tabellen 10 en 11 vindt een uitsplitsing van het aantal exposities plaats, naar solo- en groepsexposities. Tabel 12 geeft informatie over het aantal kunstenaars dat doorgaans aan groepsexposities deelneemt.

tabel 9 Aantal expositieperiodes dat per jaar wordt georganiseerd

Aantal expositieperiodes per jaar	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
0 (geen)	3	20	14	0	n.b.
1 of 2	1	13	8	8	
3 of 4	8	20	16	19	n.b.
5 of 6	35	18	24	30	n.b.
7 of 8	34	17	23	28	n.b.
9 of 10	14	7	10	8	n.b.
Meer dan 10	5	5	5	7	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

tabel 10 Aantal solo-exposities per jaar

Aantal solo-exposities per jaar	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
0 (geen solo-exposities)	16	44	33	20	n.b.
1	7	5	6	8	n.b.
2	12	7	9	8	n.b.
3	8	7	7	10	n.b.
4	12	14	13	11	n.b.
5	17	5	10	12	n.b.
6	12	7	9	16	n.b.
7 t/m 10	4	6	5	11	n.b.
Meer dan 10	12	5	8	4	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

tabel 11 Aantal groepsexposities per jaar

Aantal groepsexposities per jaar	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
0 (geen groepsexposities)	12	46	33	18	n.b.
1	11	6	8	27	n.b.
2	21	16	18	18	n.b.
3	12	4	7	7	n.b.
4	16	7	10	9	n.b.
5	5	3	4	6	n.b.
6	10	6	7	4	n.b.
7 t/m 10	5	2	4	9	n.b.
Meer dan 10	8	10	9	2	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

tabel 12 Aantal kunstenaars dat doorgaans aan de groepsexposities deelneemt

Aantal groepsexposities per jaar	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries met groepsexposities</i>				
2	8	15	12	17	n.b.
3	28	21	24	17	n.b.
4	14	7	11	21	n.b.
5	15	8	11	10	n.b.
6 t/m 10	27	29	28	24	n.b.
Meer dan 10	8	20	14	11	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

2.3 Verkoopbevordering

Website

Het aandeel galeries met een eigen website is in de afgelopen 4 jaar gelijk gebleven en ligt op ruim 90% van het totaal (zie tabel 13). Tegen de algemene trend is, is het aandeel galeries met een 'online mogelijkheid' tot het kopen van kunst afgenomen. Daarmee schijnbaar in tegenspraak is, dat het belang van kunstaankopen via het Internet weliswaar over het algemeen nog gering is, maar toch is toegenomen.

tabel 13 Website

Omschrijving	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
Beschikt over een eigen website					
Ja	100	88	93	93	78
Nee	0	12	7	7	22
Totaal	100	100	100	100	100
Beschikt over een website met mogelijkheden voor het aankopen van kunst					
Ja	28	23	25	36	n.b.
Nee	72	77	75	64	n.b.
Totaal	100	100	100	100	
Percentage van de voorraad kunstwerken dat op de website vermeld staat					
0 (inclusief geen website)	7	24	18	16	n.b.
1 t/m 24	22	28	26	26	n.b.
25 t/m 49	12	13	13	13	n.b.
50 t/m 74	22	11	14	15	n.b.
75 t/m 99	24	16	19	15	n.b.
100	13	8	10	15	n.b.
Totaal	100	100	100	100	n.b.
Percentage van de omzet afkomstig van aankopen via de website					
0 (inclusief geen website en geen verkopen via de website)	79	85	83	73	n.b.
1 t/m 5	13	7	9	15	n.b.
6 t/m 10	1	4	3	3	n.b.
11 of meer	7	4	5	9	n.b.
Totaal	100	100	100	100	
Gemiddeld omzetpercentage dat afkomstig is van verkopen via de website					
	4,3	5,1	4,6	3,0	n.b.
<i>In procenten van het aantal galeries met een eigen website</i>					
Bijwerken van de website gebeurt:					
Geheel zelf	61	60	61	56	n.b.
Deels zelf, deels door anderen	20	17	18	13	n.b.
Geheel door anderen	19	23	21	31	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

Beursdeelname

In 2009 was beursdeelname toegenomen van 34% naar 45% van de galleries, om van 2009 op 2013 nog verder te stijgen naar iets meer dan de helft van de galleries. Galleries met NGA-profiel zijn beduidend vaker op beurzen te vinden dan de overige galleries. De beurs met de hoogste deelname in 2013 was de KunstRAI (zie tabel 14).

De deelname aan beurzen is niet voor alle galleries zondermeer mogelijk. De meeste van de beurzen hanteren selectiecriteria, die gelden ongeacht het lidmaatschap van een (branche- of kunst)organisatie.

tabel 14 Beursdeelname

Beursdeelname/beurs	2013			2009	2005
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galleries</i>				
Beursdeelname	85	31	51	45	34
Geen beursdeelname	15	69	49	55	66
Totaal	100	100	100	100	100
Art Amsterdam	X	X	X	16	12
Art Rotterdam	23	2	9	12	7
Holland Art Fair	X	X	X	X	5
KunstRAI	28	5	14	X	x
Open Art Fair Utrecht	11	0	4	13	n.b.
Pan Amsterdam	19	3	9	7	n.b.
Realisme Amsterdam	12	6	8	5	n.b.
Tefaf	3	0	1	4	n.b.
andere beurzen in Nederland	56	23	35	18	19
beurzen buiten Nederland	28	8	15	18	6

Bron: Panteia/EIM 2014.

Als 'andere beurzen buiten Nederland' wordt een veelheid aan evenementen genoemd in veel verschillende steden waaronder Parijs, Londen, New York en Brussel.

Het belang dat aan beursdeelname wordt gehecht voor het bevorderen van de reputatie van de galerie is van 2010 op 2014 toegenomen (zie tabel 15).

tabel 15 Belang van beursdeelname voor het bevorderen van de reputatie van de galerie

Omschrijving	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries dat aan beurzen deelneemt</i>				
Zeer belangrijk	51	59	54	47	n.b.
Tamelijk belangrijk	44	37	41	45	n.b.
Tamelijk onbelangrijk	3	4	4	3	n.b.
Geheel onbelangrijk	2	0	1	5	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

KunstKoop en andere financieringsinstrumenten

Twee belangrijke financieringsinstrumenten die tot doel hebben om de drempel voor aankoop van kunst te verlagen, waren tot voor kort de KunstKoop⁶ en de Nationale Kunst Koop⁷. De Nationale KunstKoop is per 31-12 2013 opgehouden te bestaan.

KunstKoop is een initiatief van het Mondriaan Fonds (voorheen de Mondriaan Stichting). KunstKoop impliceert dat de aanschafprijs – renteloos – in 36 maandelijkse termijnen kan worden afbetaald. Het Mondriaan Fonds wil met de KunstKoop de particuliere markt versterken en de verkoop van hoogwaardige beeldende kunst bevorderen. Het Mondriaan Fonds stelt voor deelname aan de KunstKoop criteria voor kwaliteit. Daarnaast geldt dat mogelijk niet alle aanvragen kunnen worden gehonoreerd in verband met de beschikbare middelen. De toelatingscriteria tot KunstKoop komen, aldus de NGA, in hoge mate overeen met de lidmaatschapseisen van de NGA.

De Nationale Kunst Koop was een soortgelijke regeling die vanuit een particuliere organisatie is geïnitieerd, waarbij echter de financieringskosten van de regeling door de galerie zelf werden betaald.

Naast deze wijdverspreide arrangementen komen in de branche ook financieringsinstrumenten voor die door individuele galeries zelf zijn ontwikkeld en, al dan niet in combinatie met KunstKoop of, tot eind 2013 ook de Nationale Kunst Koop, worden toegepast. Tabel 16 laat zien dat er in de periode 2006-2010 een toename was in het gebruik van de KunstKoop regeling, die vervolgens in het tijdvak 2010-2014 stabiliseerde. Het gebruik van andere financieringsinstrumenten dan de KunstKoop nam van 2006 op 2010 eveneens toe, om daarna scherp te dalen. Ongetwijfeld speelt het opheffen van de Nationale KunstKoop hier een rol in.

⁶ <http://www.dekunstkoop.nl/>

⁷ <http://www.nationalekunstkoop.nl/>

tabel 16 KunstKoop en andere financieringsinstrumenten

Omschrijving	2014			2010 ⁸	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
Werkt met de KunstKoop van het Mondriaan Fonds⁹					
Ja	60	9	28	27	21
Nee	40	91	72	73	79
Totaal	100	100	100	100	100
Werkt met een ander financieringsinstrument dan KunstKoop					
Ja	11	20	17	37	29
Nee	89	80	83	63	71
Totaal	100	100	100	100	100
Werkt met KunstKoop en daarnaast ook nog met een ander financieringsinstrument					
Ja	7	2	3	9	3
Nee	93	98	97	91	97
Totaal	100	100	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

Overige verkoop bevorderende activiteiten

Vrijwel alle galeries hebben in het afgelopen jaar een of meer verkoop bevorderende activiteiten ondernomen zoals opgenomen in tabel 17. Zeer hoog scoren 'het uitvoeren van gerichte mailings per e-mail' en 'het uitvoeren van gerichte mailings per post'. In algemene zin valt een verschuiving op van 'duurdere' activiteiten (adverteren in huis-aan-huis-bladen en dagbladen) naar minder kostbare alternatieven.

⁸ In 2010 bestond naast de KunstKoop ook de Nationale Kunst Koop als financieringsinstrument. Per 31 december 2013 is deze regeling beëindigd.

⁹ Voorheen Mondriaan Stichting.

tabel 17 Verkoop bevorderende activiteiten die in het afgelopen jaar zijn uitgevoerd; meerdere antwoorden mogelijk

Omschrijving	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries</i>				
adverteren in huis-aan-huisbladen	12	29	23	32	32
plaatsen van advertenties in dagbladen	20	24	22	32	44
adverteren in kunst- en vakbladen	45	32	37	n.b.	n.b.
huis-aan-huis verspreiden van folders	13	16	15	19	13
uitvoeren van gerichte mailings per post	85	67	74	69	66
uitvoeren van gerichte mailings per e-mail	99	72	82	76	52
sponsoren van verenigingen of evenementen	33	15	22	30	29
opbellen van potentiële klanten	61	28	41	45	45
bezoeken van potentiële klanten	52	27	36	36	40
plaatselijke of regionale acties, zoals galerieroutes	61	48	53	61	55
onder de aandacht brengen van de KunstKoop van het Mondriaan Fonds	53	7	24	23	12
onder de aandacht brengen van andere financieringsinstrumenten	17	17	17	16	n.b.
organiseren van voordrachten of lezingen	60	48	53	44	n.b.
(nog) andere activiteiten	23	19	20	x	n.b.
geen van deze activiteiten	0	3	2	1	5

Bron: Panteia/EIM 2014.

2.4 Relatie tot kunstenaars

Aantal kunstenaars onder contract

Ongeveer een op de zes galeries heeft een of (soms veel) meer kunstenaars onder contract. Het aandeel galeries met kunstenaars onder contract is in de afgelopen vier jaar iets afgenomen (zie tabel 18).

tabel 18 Aantal kunstenaars dat de galerie onder contract heeft

Aantal	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galleries</i>				
Geen	75	89	84	79	n.b.
1 t/m 5	9	4	6	6	n.b.
6 t/m 20	7	3	4	9	n.b.
Meer dan 20	9	4	6	6	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

Investerings in de exposerende kunstenaars

Veel galleries, vooral die met NGA-profiel, investeren op enige of meer manieren in de kunstenaars die bij hen exposeren, zoals genoemd in tabel 19. Opvallende verschuivingen ten opzichte van 2010 zijn het vaker voorfinancieren van materiaalkosten en het (beduidend) minder vaak bekostigen van uitgaves van catalogi of boeken. Ook het laten fotograferen van kunstwerken door een beroepsfotograaf is in frequentie afgenomen.

tabel 19 Wijze(n) waarop de galerie investeert in de exposerende kunstenaars (meerdere antwoorden mogelijk)

Omschrijving	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galleries</i>				
Inkoop van kunstwerken	52	29	38	38	n.b.
Voorfinanciering van materiaalkosten	51	19	30	22	n.b.
Voorfinanciering van inlijstingen	63	19	35	37	n.b.
Een vast bedrag per maand, als voorfinanciering van de jaaromzet van de kunstenaar	1	1	1	2	n.b.
Bekostiging van uitgaves van catalogus of boek	41	13	24	48	n.b.
Fotograferen van kunstwerken door een beroepsfotograaf	40	22	28	40	n.b.
Geen van deze	13	49	36	28	

Bron: Panteia/EIM 2014.

Aandeel dat de kunstenaar in de opbrengst heeft

Bij 90% van de galleries met NGA-profiel ontvangt de kunstenaar bij verkoop van een kunstwerk tussen de 40 en 60% van de opbrengst. Bij de overige galleries is de spreiding groter en keert een derde deel 60 tot 80% uit (zie tabel 20).

tabel 20 Percentage van de opbrengst dat de kunstenaars doorgaans ontvangen

Percentage	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries</i>				
t/m 40	7	17	12	10	n.b.
41 t/m 60	90	46	66	62	n.b.
61 t/m 80	3	33	20	22	n.b.
Meer dan 80	0	4	2	6	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

Volgrecht

Momenteel kent het Auteursrecht het zogenaamde 'volgrecht'. Het Volgrecht geeft de kunstenaar het recht op een percentage van de verkoopprijs bij doorverkoop van kunstwerken boven de 3.000 euro. Blijkens tabel 21 kan bijna 40% van de galeries zich niet vinden in het Volgrecht en een even groot percentage wel.

tabel 21 Mening over het volgrecht

Percentage	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries</i>				
Mee eens	50	34	40	47	n.b.
Mee oneens	43	39	40	38	n.b.
Weet niet/wil niet zeggen/geen mening	7	27	20	15	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

2.5 Werkgelegenheidsaspecten

Bedrijfsomvang in aantallen werkzame personen

Galeries zijn qua werkgelegenheid overwegend zeer kleinschalig: in tachtig procent van de galeries werken niet meer dan twee personen. De schaalvergroting die zich in de periode 2006-2010 voordeed lijkt in de afgelopen jaren weer te zijn gekeerd (zie tabel 22).

tabel 22 Bedrijfsomvang in aantallen werkzame personen (per 1 januari 2014, 1 januari 2010 en 1 september 2006)

Aantal werkzame personen	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries</i>				
1	36	49	44	37	50
2	47	30	36	39	38
3	9	6	8	8	7
4 of 5	5	8	7	12	2
6 en meer	3	7	5	4	3
Totaal	100	100	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

Brancheomvang in aantallen werkzame personen

In januari van 2014 telde de galeriebranche circa 1.000 werkzame personen, ongeveer 300 minder dan vier jaar daarvoor en ongeveer even veel als in 2006. Vooral het aantal 'grote parttimers' (12 t/m 31 uur per week) is afgenomen. Al met al komt de werkgelegenheid omgerekend in volledige arbeidsjaren in 2014 uit op 670, tegenover 860 in 2010 en 715 in 2006.

tabel 23 Aantal werkzame personen (september 2006, januari 2010, 2013 en 2014); verdeling naar fulltime en parttime krachten (2014); werkgelegenheid (2014, 2010 en 2006) omgerekend naar volledige arbeidsjaren

Aantal werkzame personen	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in aantallen werkzame personen</i>				
Fulltimers (32 uur of meer per week)	205	270	475	545	495
Parttimers (12 t/m 31 uur per week)	90	200	290	540	375
Parttimers (tot 12 uur per week)	40	205	245	240	165
Totaal	335	675	1.010	1.325	1.035
	<i>in aantallen werkzame personen</i>				
	NGA	Niet-NGA	totaal		
Totaal september 2006	n.b.	n.b.	1.035		
Totaal januari 2010	495	830	1.325		
Totaal januari 2013	345	660	1.005		
Totaal januari 2014	335	975	1.010		
	<i>in volledige arbeidsjaren</i>				
Werkgelegenheid 2006	n.b.	n.b.	715		
Werkgelegenheid 2010	360	500	860		
Werkgelegenheid 2014	260	410	670		

Bron: Panteia/EIM 2014.

Werkervaring van de ondernemer

De veelal gevorderde leeftijd van degenen die in de branche werken, wordt weerspiegeld door het aantal jaren werkervaring dat de galeriehouders in de kunstbranche hebben: bij bijna twee derde is dat meer dan 20 jaar (zie tabel 24).

tabel 24 Aantal jaren werkervaring van de ondernemer binnen de kunstbranche

Aantal jaren werkervaring binnen de kunstbranche	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeriehouders</i>				
t/m 2 jaar	1	4	3	2	n.b.
3 t/m 5 jaar	15	7	10	8	n.b.
6 t/m 10 jaar	8	6	6	13	n.b.
11 t/m 20 jaar	18	15	16	29	n.b.
Meer dan 20 jaar	59	68	65	48	n.b.
Totaal	100	100	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

2.6 Omzet

De verdeling van de omzet naar omzetklassen over het jaar 2013, zoals weergegeven in tabel 25, vertoont grote overeenkomsten met die over het jaar 2005. Ook nu weer blijkt dat de 'plussen' die in de periode 2005-2009 werden gerealiseerd, weer volledig teniet zijn gegaan.

Na een forse stijging van bijna 20% over de periode 2005-2009, daalde de brancheomzet van 2009 op 2012 met circa 20% naar circa 100 miljoen, om in 2013 fors verder af te nemen. Voor 2014 wordt nog geen herstel verwacht, maar de neergang lijkt wel minder scherp te worden (zie tabel 25).

tabel 25 Omzetspreiding 2013; omzetten 2005, 2009, 2012, 2013 en verwachting voor 2014 (alles exclusief BTW)

Omschrijving	2013			2009	2005
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>Omzetklasse x € 1.000,-</i>					
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
Minder dan 25	9	44	31		
Van 25 tot 50	17	13	15	39 ¹⁰	52 ⁵
Van 50 tot 75	8	4	5		
Van 75 tot 150	9	21	17	21	15
Van 150 tot 250	17	11	14	16	15
Van 250 tot 500	26	3	11	11	10
Van 500 tot 1.000	7	1	3	9	6
1.000 of meer	7	3	4	4	2
Totaal	100	100	100	100	100
<i>in euro's</i>					
	NGA	Niet-NGA	totaal		
Gemiddelde omzet 2005	n.b.	n.b.	178.000		
Gemiddelde omzet 2009	377.000	148.000	216.000		
Gemiddelde omzet 2013	282.000	126.000	183.000		
Doorsnee omzet 2005	n.b.	n.b.	90.000		
Doorsnee omzet 2009	200.000	103.500	112.500		
Doorsnee omzet 2013	185.000	45.000	62.500		
<i>in miljoenen euro's</i>					
Totale omzet 2005	n.b.	n.b.	103		
Totale omzet 2009	62	58	120		
Totale omzet 2012	58	41	99		
Totale omzet 2013	49	38	87		
Totale omzet 2014 (verwachting)	47	36	83		

Bron: Panteia/EIM 2014.

De omzetontwikkeling van 2012 op 2013 en de verwachte ontwikkeling voor 2014 zoals deze –op bedrijfsniveau– tot uitdrukking komen in de tabellen tabel 26 en 27 lijken in tegenspraak met de ontwikkeling die in tabel 25 naar voren kwam. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn, dat de qua omzet grotere bedrijven de hardste klappen op moeten vangen.

¹⁰ Betreft de klasse tot € 75.000,-

tabel 26 Ontwikkeling van de omzet 2013 t.o.v. 2012

<i>De omzet is:</i>	<i>NGA</i>	<i>Niet-NGA</i>	<i>Totaal</i>
<i>In procenten van het aantal galeries</i>			
Toegenomen	44	23	31
Gelijk gebleven	12	41	30
Afgenomen	41	32	36
Weet niet/wil niet zeggen	3	4	3
Totaal	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

tabel 27 Verwachteontwikkeling van de omzet 2014 t.o.v. 2013

<i>De omzet zal:</i>	<i>NGA</i>	<i>Niet-NGA</i>	<i>Totaal</i>
<i>In procenten van het aantal galeries</i>			
Toenemen	46	25	33
Gelijk blijven	34	46	41
Afnemen	11	14	13
Weet niet/wil niet zeggen	9	15	13
Totaal	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

Omzetsamenstelling

Vanzelfsprekend is de verkoop van hedendaagse beeldende kunst de belangrijkste bron waaruit de galeries hun omzet genereren. Niettemin valt op dat ten opzichte van vier jaar geleden deze activiteit nog verder in (relatief) belang is toegenomen, vooral doordat de opbrengsten uit de verhuur van kunst zijn scherp zijn gedaald. Eerder was dat al het geval met de opbrengsten uit het verzorgen van exposities, die van 2005 op 2009 zijn gedecimeerd (zie tabel 28).

tabel 28 Gemiddelde omzetsamenstelling naar artikelgroepen en activiteiten

Omschrijving	2013		2009	2005	
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	
	<i>in procenten van de omzet</i>				
verkoop van hedendaagse beeldende kunst	93	69	83	78	73
verhuur van hedendaagse beeldende kunst	1	14	7	12	6
verkoop van design	1	3	2	1	n.b.
verkoop van kunstaccessoires, zoals designproducten ¹¹	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	4
verkoop van sieraden	2	1	1	1	n.b.
Verkoop en verhuur van NIET hedendaagse beeldende kunst ¹²	1	0	1	n.b.	n.b.
verzorgen van exposities	1	1	1	1	10
verzorgen van educatieve activiteiten	0	1	0	1	2
geven van kunstadvis	1	0	0	1	1
overige activiteiten	0	11	5	5	4
Totaal	100	100	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

Teken- schilder- en grafische kunst is bij de galeries goed voor 60% van de verkopen van hedendaagse beeldende kunst. Op dit punt verschillen de twee onderscheiden groepen galeries niet van elkaar. Anders ligt dat bij het belang van beeldhouwkunst etc. en van fotografie (zie tabel 29).

tabel 29 Gemiddelde samenstelling van de verkopen van hedendaagse beeldende kunst

Omschrijving	NGA	Niet-NGA	Totaal
	<i>in procenten van de verkopen van hedendaagse beeldende kunst</i>		
Teken- schilder- en grafische kunst	60	59	60
Beeldhouwkunst, sculptuur en installatiekunst	19	28	23
Fotografie	16	5	11
Audiovisuele, digitale en mediakunst	2	4	3
Kunst in de openbare ruimte	1	1	1
Overige vormen van hedendaagse beeldende kunst	2	3	2
Totaal	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

In het relatieve belang van de te onderscheiden klantengroepen is in de afgelopen jaren nauwelijks iets veranderd. En evenals vier jaar geleden vormen particuliere

¹¹ Niet in de onderzoeken van 2010 en 2014 als afzonderlijke rubriek opgenomen.

¹² Dit werd in het onderzoek van 2010 vaak genoemd onder de noemer van 'overige activiteiten' en is daarom in het onderzoek van 2014 als aparte rubriek opgenomen.

consumenten ook nu nog de voor de galerie veruit belangrijkste klantengroep (zie tabel 30).

tabel 30 Gemiddelde omzetsamenstelling naar klantengroepen

Klantengroep	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van de omzet</i>					
Particuliere verzamelaars	46	18	34	34	Totaal
Overige particuliere kopers	32	43	37	39	particulieren 77%
Musea	8	2	5	2	n.b.
Beursgenoteerde bedrijven	3	3	3	4	Totaal bedrijven
Overig bedrijfsleven	8	27	16	15	19%
Overheden	2	0	1	2	4
Kunstuitlenen	1	6	3	1	n.b.
Nog andere klanten	0	1	1	3	n.b.
Totaal	100	100	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

Volgens de inschatting van de galeriehouders komt 60% van de omzet aan particulieren voor rekening van 40- tot 60-jarigen. In de omzetverdeling naar leeftijdscategorie lijkt er ten opzichte van de situatie in 2010 niets te zijn veranderd (zie tabel 31).

tabel 31 Gemiddelde verdeling van de omzet aan particulieren naar leeftijdsklasse

Leeftijdsklasse	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>in procenten van de omzet aan particulieren</i>					
tot 30 jaar	6	4	5	6	n.b.
van 30 tot 40 jaar	20	30	24	20	n.b.
van 40 tot 50 jaar	33	38	35	32	n.b.
van 50 tot 60 jaar	27	21	25	28	n.b.
60 jaar en ouder	14	7	11	14	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

In tabel 32 wordt het aandeel in de brancheomzet weergegeven van respectievelijk deelname aan beurzen en buitenlandse klanten, en aan omzet verbonden aan KunstKoop van het Mondriaan Fonds, de voormalige Nationale Kunst Koop en 'andere financieringsinstrumenten'. Overigens kan hierbij sprake zijn van 'dubbeltellingen', met als voorbeeld via KunstKoop gefinancierde aankopen op beurzen. Het belang van de verkopen voortkomend uit deelname aan beurzen is van 2010 op 2014 toegenomen, evenals het belang van buitenlandse klanten.

tabel 32 Belang in de totaalomzet van respectievelijk: beursdeelname, buitenlandse klanten, financiering door respectievelijk KunstKoop van het Mondriaan Fonds, (de voormalige) Nationale Kunst Koop en andere financieringsinstrumenten

Omschrijving	2014			2010	2006
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van de omzet</i>				
Deelname aan beurzen	32	11	23	16	13
Buitenlandse klanten	24	11	19	13	15
KunstKoop Mondriaan Fonds	16	2	10	10	8
Nationale Kunst Koop	X	X	X	1	n.b.
Andere financieringsinstrumenten	1	18	8	7	2

Bron: Panteia/EIM 2014.

2.7 Brutomarge en bedrijfsresultaat

Onder de brutomarge wordt in de galeriebranche verstaan de netto-omzet, geschoond van BTW, minus de inkoopwaarde van de omzet. Het grootste deel van de galeriehouders is niet bekend met de in 2013 gerealiseerde brutomarge of wil deze niet prijsgeven. Voor het overige loopt de brutomarge, uitgedrukt in procenten van de netto-omzet, sterk uiteen, waarbij de verdeling wel spoort met die over 2009 (zie tabel 33). Hierbij moet worden aangetekend dat de brutomarge op verkoop van kunst die in consignatie wordt verkregen, duidelijk lager is (aldus NGA) dan de brutowinst op kunst die de galeriehouders voor eigen rekening en risico inkoop.

tabel 33 Procentuele marge van de omzet van de galerie

Procentuele brutomarge	2013			2009	2005
	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
	<i>in procenten van het aantal galeries</i>				
t/m 20	5	6	6	5	n.b.
21 t/m 30	7	8	7	9	n.b.
31 t/m 40	23	4	12	11	n.b.
41 t/m 50	18	4	9	10	n.b.
51 en meer	8	3	5	6	n.b.
Weet niet/wil niet zeggen	39	75	61	59	n.b.
Totaal	100	100	100	100	

Bron: Panteia/EIM 2014.

De gerealiseerde en de verwachte ontwikkeling van het bedrijfsresultaat liggen qua richting in lijn met de ontwikkelingen van de omzet (zie de tabellen 34 en 35).

tabel 34 Ontwikkeling van het bedrijfsresultaat in 2013 t.o.v. 2012

<i>Het bedrijfsresultaat is:</i>	<i>NGA</i>	<i>Niet-NGA</i>	<i>Totaal</i>
<i>in procenten van het aantal galeries</i>			
Toegenomen	44	17	27
Gelijk gebleven	18	42	33
Afgenomen	34	34	34
Weet niet/wil niet zeggen	4	7	6
Totaal	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

tabel 35 Verwachte ontwikkeling van het bedrijfsresultaat in 2014 t.o.v. 2013

<i>Het bedrijfsresultaat zal:</i>	<i>NGA</i>	<i>Niet-NGA</i>	<i>Totaal</i>
<i>in procenten van het aantal galeries</i>			
Toenemen	52	31	38
Gelijk blijven	32	48	42
Afnemen	11	9	10
Weet niet/wil niet zeggen	5	12	10
Totaal	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

Over het totaal bezien is 45% van de ondernemers tevreden over het in 2013 behaalde bedrijfsresultaat, tegenover 55% tevreden galeriehouders over het bedrijfsresultaat van 2009 en 61% over dat van 2005 (zie tabel 36).

tabel 36 Mate van tevredenheid over het bedrijfsresultaat in 2013, 2009 en 2005

	<i>2013</i>			<i>2009</i>	<i>2005</i>
<i>Over het bedrijfsresultaat is de ondernemer:</i>	<i>NGA</i>	<i>Niet-NGA</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>
<i>in procenten van het aantal galeries</i>					
Zeer tevreden	18	4	9	12	11
Tamelijk tevreden	26	42	36	43	50
Tamelijk ontevreden	33	29	31	26	26
Zeer ontevreden	22	21	21	17	10
Weet niet/wil niet zeggen	1	4	3	2	3
Totaal	100	100	100	100	100

Bron: Panteia/EIM 2014.

2.8 Problemen

Aan de galeriehouders is, evenals in 2006 en in 2010, gevraagd naar de problemen die zij ervaren. Daarbij zijn in alle drie de jaren dezelfde punten aan de orde gesteld.

In het onderzoek van 2010 was opmerkelijk dat toen *voor alle onderscheiden probleemgebieden* meer ondernemers lichte tot grote problemen zeiden te ervaren dan in 2006. De algehele 'probleemdruk' die door de galeriehouders werd ervaren was in de periode 2006-2010 dus duidelijk groter geworden.

De mate waarin diverse aspecten als een probleem wordt ervaren ligt in 2010, op een uitzondering na, op ongeveer hetzelfde niveau als in 2006. Met name de ontwikkelingen in het overheidsbeleid worden veel vaker dan in 2006 het geval was als een groot probleem gezien.

Over de jaren heen is er sprake van de volgende patronen:

- In alle drie de onderzoeken scoort 'omzet' als meest genoemd 'groot probleem' (zie tabel 43). De oorzaak van dit probleem lijkt niet zozeer te liggen in toegenomen concurrentie (met de afname van het aantal galeries ZIJN er ook minder concurrenten). Het zijn zo goed als zeker de ontwikkelingen in de economie die hun impact hebben gehad op de animo om kunst aan te schaffen.
- Ontwikkelingen in het overheidsbeleid' zijn als probleemveld zeer sterk toegenomen.
- Het verkrijgen van financiering is als probleem niet groter geworden. De galeries hebben ongetwijfeld met urgentere zaken te kampen dan met expansieplannen.

tabel 37 Mate waarin een aantal aspecten van de bedrijfsvoering als een probleem wordt ervaren; 2014 en - voor zover de onderwerpen overeenkomen met 2014- 2010 en 2006

<i>Aspect en mate van probleem</i>	<i>2014</i>			<i>2010</i>	<i>2006</i>
	<i>NGA</i>	<i>Niet-NGA</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>
<i>In procenten van het aantal galeries</i>					
Omzetniveau					
Geen probleem	39	38	38	39	53
Klein probleem	16	26	22	30	22
Groot probleem	43	32	36	31	23
Niet van toepassing	1	4	3	0	0
Weet niet/wil niet zeggen	1	0	1	0	2
Concurrentie					
Geen probleem	64	67	65	68	69
Klein probleem	26	20	22	23	19
Groot probleem	9	8	9	8	10
Niet van toepassing	0	5	3	1	0
Weet niet/wil niet zeggen	1	0	1	0	2
Loonkosten					
Geen probleem	52	37	43	44	37
Klein probleem	8	8	8	9	8
Groot probleem	7	3	4	8	3
Niet van toepassing	33	52	45	39	52
Aantrekken van bekwaam personeel					
Geen probleem	50	43	45	38	23
Klein probleem	8	4	6	10	5
Groot probleem	7	5	6	9	4
Niet van toepassing	35	48	43	42	68
Weet niet/wil niet zeggen	0	0	0	1	0
Verkrijgen van financiering					
Geen probleem	43	48	46	39	69
Klein probleem	5	5	5	14	5
Groot probleem	28	14	19	22	5
Niet van toepassing	21	33	29	25	21
Weet niet/wil niet zeggen	3	0	1	0	0
Milieu-eisen					
Geen probleem	79	76	77	77	81
Klein probleem	0	1	1	7	3
Groot probleem	0	0	0	0	1
Niet van toepassing	21	22	22	16	15
Arbo-eisen					
Geen probleem	82	72	75	70	51
Klein probleem	1	3	2	5	1
Groot probleem	1	24	1	2	1
Niet van toepassing	16	0	21	23	46
Weet niet/wil niet zeggen	0	1	1	0	1

	2014			2010	2006
Aspect en mate van probleem	NGA	Niet-NGA	totaal	totaal	totaal
<i>In procenten van het aantal galeries</i>					
Administratieve lasten					
Geen probleem	49	63	58	53	64
Klein probleem	24	23	23	26	17
Groot probleem	24	11	16	20	17
Niet van toepassing	3	3	3	1	2
Inzicht in de markt					
Geen probleem	59	67	64	64	69
Klein probleem	23	23	23	29	20
Groot probleem	16	5	9	5	9
Niet van toepassing	1	4	3	2	2
Weet niet/wil niet zeggen	1	1	1	0	0
Bedrijfsopvolging					
Geen probleem	60	56	57	60	43
Klein probleem	9	15	13	6	2
Groot probleem	11	1	5	8	3
Niet van toepassing	20	27	24	25	43
Weet niet/wil niet zeggen	0	1	1	1	9
Ontwikkelingen in het overheidsbeleid					
Geen probleem	44	50	48	58	58
Klein probleem	16	13	14	19	17
Groot probleem	37	27	31	15	10
Niet van toepassing	3	7	5	6	8
Weet niet/wil niet zeggen	0	3	2	2	7
De snelle ontwikkeling op computergebied					
Geen probleem	71	67	68	75	77
Klein probleem	16	19	17	17	10
Groot probleem	13	9	11	6	9
Niet van toepassing	0	4	3	2	0
Weet niet/wil niet zeggen	0	1	1	0	4

Bron: Panteia/EIM 2014.

